

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

NEPAL

SCENARIUSZ LEKCJI

NEPAL:

KOSZMARNY LOS DZIECI W WIĘZIENIU

Nepal jest jednym z najbiedniejszych i najsłabiej rozwiniętych krajów świata. W 2006 roku zakończyła się tu trwająca 10 lat wojna domowa, jednak sytuacja polityczna nadal jest niestabilna. Ponad 25 proc. populacji żyje poniżej granicy ubóstwa, czyli za mniej niż 0,5 dolara dziennie. Sytuację gospodarczą pogarszają trudne warunki klimatyczne i częste katastrofy naturalne. Uniemożliwiają rozwój rolnictwa, a w efekcie powodują deficyt żywności, najbardziej dotkliwy dla grup najuboższych.

Ubóstwo plagą Nepalu

Ubóstwo to sytuacja, w której ludzie nie posiadają wystarczającej ilości środków finansowych, aby zakupić jedzenie i inne produkty podstawowe. To także brak dostępu do zasobów i wartości społecznych, determinowany trudnym położeniem życiowym. Ubóstwo dotyka przede wszystkim kraje rozwijające się, a w szczególności mieszkające w nich kobiety. Wyjątkowo niekorzystna sytuacja kobiet wynika z ich niskiego statusu społecznego w tych krajach.

Przestępczość z biedy

Ubóstwo to niestety wstęp do wielu dramatycznych zjawisk, m.in. znacznie zwiększa ryzyko zaangażowania się w działalność o charakterze przestępczym, w celu zdobycia środków na utrzymanie. Główny wpływ na to ma patriarchalny system społeczny. W najuboższych rodzinach, pod wpływem przemocy lub presji, kobiety stają się wielokrotnie „narzędziem” do popełniania przestępstw związanych z handlem ludźmi i przemytem narkotyków. Oznacza to, że mężczyźni zmuszają często żony do angażowania się w działalność kryminalną, w konsekwencji czego wiele z nich trafia do więzienia.

Dziecko bez praw w więzieniu

W Nepalu nie istnieje system opieki nad dziećmi opuszczonymi. Kiedy więc dorośli dostają wyrok, dzieci trafiają do celi wraz z rodzicami, ponieważ w przeciwnym razie byłyby zmuszone do zamieszkania na ulicy. W więzieniu dziecku nie przysługuje ani dodatkowe łóżko, ani dodatkowy posiłek. Cele są przepełnione, brakuje także dostępu do sanitariatów i wody. Co oczywiste, najmłodsi nie chodzą do szkoły i dorastają w skrajnie niekorzystnych warunkach - hamujących rozwój i uczących zachowań przestępczych. Jedną z takich placówek jest centralne więzienie w Kathmandu.

Na ratunek najmłodszym

Na rzecz dzieci przebywających w nepalskich więzieniach działają organizacje pomocowe, które próbują wypełnić pustkę tam, gdzie powinien istnieć społeczny system opieki. Znajdują się wśród nich m.in. PA Nepal (Prisoners Assistance Nepal) oraz Early Childhood Development Centre (ECDC). Zapewniają one dzieciom schronienie, wyżywienie i edukację. Uczą także nawiązywania zdrowych relacji społecznych, opartych na szacunku i zaufaniu. Pomagają małym podopiecznym „podnieść się” po doznanej traumie. Jednocześnie jednak przygotowują dzieci do ewentualnego powrotu do domu, ponieważ wiele z nich jest odbieranych przez rodziców po zakończeniu kary. Przygotowują też kobiety do wyjścia na wolność, oferując im różne programy wsparcia i nauki zawodu.

Łogie dzieciństwo... W Nepalu to często nieosiągalny luksus

To kraj, w którym tradycja sąsiaduje niestety z biedą

Rodzinne, pełne ciepła sytuacje. Niezależnie od warunków życia

Wprowadzenie do scenariusza

Dzieciństwo jest kluczowym dla dalszego rozwoju okresem w życiu człowieka. To wszystko, czego jednostka doświadczy w pierwszych latach życia, będzie niósł w swoją dalszą życiową drogę albo jako cenny zasób, albo jako trudny do pozbycia się balast. To na tym etapie rozwoju kształtują się ufność, przywiązanie, pojawiają się elementarne dyspozycje pozwalające w przyszłości podejmować ważne w życiu zadania i role społeczne. Bezpieczne przywiązanie ukształtowane w dzieciństwie pozwoli w przyszłości zbudować otwarte, satysfakcjonujące relacje z innymi ludźmi. Swobodna, niczym nieskrępowana zabawa pozwala na rozwijanie sprawności, doświadczanie własnego sprawstwa, naśladowanie zachowań innych ludzi. Dziecko uczy się od swoich rodziców, opiekunów, rodzeństwa: obserwując ich, podejmując wspólną z nimi aktywność, rozmawiając z nimi, działając pod ich opieką. W psychologii funkcjonuje termin „upośredniania dziecku rzeczywistości” przez opiekuna. To znaczy, że opiekun przekłada to, co dzieje się dokoła, co dziecko na co dzień widzi, czego doświadcza, na jego język, tłumaczy mu, wyjaśnia, opisuje, rozmawia, pokazuje. W ten bezpieczny sposób dziecko poznaje świat, jego możliwości i zagrożenia. Będąc i czując się bezpieczne, może oddalać się od opiekuna, eksplorować otoczenie, doświadczać w przekonaniu, że gdy pojawi się niebezpieczeństwo, dorośli nie zawiedzie, będzie w pobliżu, udzieli pomocy, wsparcia. Tych doświadczeń, niezwykle ważnych dla dalszego rozwoju, pozbawione są nepalskie dzieci przebywające z rodzicami w więzieniu. Mieszkają w ciasnych celach, bez prawa do pożywienia i wody, „niewidoczne dla świata”, nie mają prawa do szacunku, swobodnej aktywności, odkrywania i poznawania świata, edukacji, zaspokajania potrzeby ruchu. Takie dzieciństwo odciśnięte głębokie piętno na całym późniejszym życiu. Są jednak ludzie, którym los dzieci w więzieniach nie jest obojętny. Znajdują czas i możliwości, by tworzyć dzieciom osadzonych rodziców namiastkę normalności. Zapraszamy do lekcji poświęconej niełatwemu dzieciństwu – za kratami nepalskiego więzienia.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Katarzyna Sadowska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Zdjąć piętno dziecięcego zniewolenia

ZAGADNIENIA:

dziecko pozbawione wolności, jakość życia dziecka, szansa na lepsze życie, organizacje społeczne pomagające dzieciom osadzonych w więzieniu rodziców

WARTOŚCI:

szczęśliwe dzieciństwo, wolność

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- › wie, jak ważna jest wolność w życiu każdego człowieka;
- › podejmie refleksję nad sytuacją dzieci przebywających z matkami w więzieniach;
- › zastanowi się nad możliwościami poprawy jakości życia dziecka.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, analiza źródeł, praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Więzień bez wyroku”, kartki, pisaki, zadania dla uczniów

Przebieg zajęć

Rozmowa

MAM PRAWO DO...

Poproś uczniów, żeby dokończyli zdanie: **Mam prawo do...** Propozycje uczniów zapisz na tablicy.

Zastanówcie się wspólnie, które wymienione przez uczniów prawa wydały się im najważniejsze. Zapytaj też, czy wszyscy powinni mieć takie same prawa, czy tak jest. Czy prawa przez nich wymienione różnią się od praw przyznawanych osobom dorosłym? Jeśli tak, to na czym polegają te różnice i z czego wynikają.

Film, rozmowa

„WIĘZIENIE BEZ WYROKU”

Wprowadź uczniów w tematykę filmu. Podkreśl, że są takie sytuacje na świecie, kiedy dzieciom nie przysługują żadne prawa. Zaznacz, że system prawny funkcjonujący w Nepalu pozbawiony jest procedur dotyczących zapewnienia odpowiedniej opieki dzieciom skazanych rodziców. Dzieci te stają się „niewidoczne” dla państwa. Nepalskie dzieci, żyjące wraz z rodzicami w więzieniach, stają się więźniami bez wyroku. Nie popełniły przestępstwa, a mimo to skazane są na pobyt w więzieniu. Osadzone matki nie mają wyboru, pozostawienie dzieci na wolności oznaczałoby dla nich jeszcze gorszy los.

Wyświetl fragmenty reportażu.

Po obejrzeniu filmu zapytaj:

- Jakie emocje towarzyszyły uczniom podczas oglądania fragmentu reportażu?
- Jak rozumieją jego tytuł?
- W jaki sposób dzieci trafiają do więzienia?
- Dlaczego matki lub ojcowie zabierają dzieci ze sobą do więzienia?
- Jak wygląda życie dziecka w więzieniu?
- Czego dziecko żyjące w więzieniu nie może robić?

Film, rozmowa,
praca w grupach

POZA WIĘZIENIEM, ALE BEZ MAMY

Powiedz uczniom, że z pomocą dzieciom przychodzą różne organizacje i osoby. Zaprezentuj uczniom fragmenty reportażu ukazujące działalność Indiry Ranamagar oraz zajęcia edukacyjne realizowane z dziećmi znajdującymi się pod opieką Pushpy Basnet.

Po projekcji podziel dzieci na cztero-, pięcioosobowe zespoły. Niech każdy zespół otrzyma arkusz szarego papieru, pisaki. Powiedz, by uczniowie podzielili arkusz papieru pionowo na dwie części. Po lewej stronie umieszczają „zagrożenia”, związane z pobytem dziecka w więzieniu. Po prawej „szanse” dla ich rozwoju, wynikające z działań Indiry Ranamagar i Pushpy Basnet.

Poproś uczniów o zaprezentowanie wyników pracy. Na ich podstawie podsumuj zajęcia.

Podsumowanie

MOJE OPINIE

W ramach podsumowania zajęć zaproponuj uczniom napisanie listu. Mogą wybrać, czy będzie to list do założycielek organizacji dotyczący wrażeń na temat ich działalności, czy list do Rzecznika Praw Dziecka, w którym odniosą się do sytuacji praw dziecka.

Zadania:

Napisz list do Indiry Ranamagar lub Pushpy Basnet, w którym podzielisz się swoimi uczuciami i poglądami na temat ich działalności.

lub

Na podstawie obejrzanego reportażu oraz własnej wiedzy zastanów się, jakie prawa dziecka łamane są na świecie. Napisz list skierowany do Rzecznika Praw Dziecka, w którym opisziesz zaistniałą sytuację i poprosisz o pomoc.

Poproś chętnych uczniów o przeczytanie swoich prac. Porozmawiajcie o tym, dlaczego tak ważne jest posiadanie praw i pilnowanie przestrzegania ich.